

Αύγουστος Οίνος

ΙΩΑΝΝΑ ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΥ

Αύγουστος Οίνος

ΩΚΕΑΝΙΔΑ
ΑΘΗΝΑ * 2016

Στη μαμά μου, που μ' έμαθε να γράφω

1η έκδοση: Απρίλιος 2016

Τυπογραφική διόρθωση: Μάγδα Τσόκα

© 2016, Ιωάννα Θεοδωράτου

© 2016, για την ελληνική γλώσσα

Εκδόσεις «Ωκεανίδα»

Δερβενίων 38, 106 81 Αθήνα, τηλ. 210.38.06.137

www.oceanida.gr

email: info@oceanida.gr

Ηλεκτρονική στοιχειοθεσία-Σελιδοποίηση: Εκδόσεις «Ωκεανίδα»

ISBN 978-960-410-774-2

«Σ' όλους τους τόπους κι αν γυρνά
μόνον ετούτον αγαπώ!»

Οδυσσέας Ελύτης,
Ο ήλιος ο ηλιάτορας

Μαρίνα

Η ΜΑΡΙΝΑ ΚΟΙΤΟΥΣΕ ΤΟΝ ΟΡΙΖΟΝΤΑ κι αναρωτιόταν πόσο να κρατάει άραγε η ευτυχία. Το σκεφτόταν απορροφημένη κι έπαιζε στα χέρια της μηχανικά το κεχριμπαρένιο κομπολογάκι που στόλιζε το τραπέζι, δίπλα στην πιατέλα με τα σταφύλια. Ο ουρανός είχε αρχίσει να παίρνει το γνώριμο σκούρο του χρώμα, εκείνο το γαλακτώδες μαβί που σηματοδοτεί το τέλος της μέρας και το τέλος του καλοκαιριού. Ήταν ένα από κείνα τα θλιβερά αυγουστιάτικα δειλινά που θέλεις να παγώσει ο χρόνος και μαζί του όλα όσα έζησες το καλοκαίρι. Να φρενάρεις τις εποχές να μην έρθει ο Σεπτέμβρης ποτέ. Και όπως σκοτείνιαζε ο ουρανός κι η θάλασσα έπαιρνε τη μορφή μιας αμυδρά κινούμενης υγρής μάζας, η Μαρίνα συνέχισε να κάθεται εκεί, αντικρίζοντας το πέλαγος χωρίς να εστιάζει πουθενά, στέλνοντας το βλέμμα της σε κάτι που έμοιαζε εξόχως συγκεκριμένο αλλά τελικώς ήταν απροσδιόριστο και συγκεκριμένο όσο δεν έπαιρνε. Γιατί πολύ απλά δεν κοίταζε πουθενά. Κι αναρωτιόταν ξανά και ξανά: Άραγε διαρκεί η ευτυχία;...

Η Μαρίνα θεωρούσε ανέκαθεν τον εαυτό της έξυπνο άνθρωπο. Είχε κάνει κάτι ψιλά λάθη στη ζωή της –έτσι πίστευε τουλάχιστο–, και συνήθιζε να παρακολουθεί τους άλλους για να μαθαίνει απ' τα σφάλματά τους ώστε να μην τα διαπράξει ποτέ. Δείγμα οξύνοιας κι επιφυλακτικότητας, αλλά και αναχωρητικής διάθεσης. Ήταν από τους ανθρώπους

που προσπαθούσαν να ορίσουν τα πάντα, να προλάβουν τα λάθη, ν' αποφύγουν τις κακοτοπιές. Τον τελευταίο καιρό όμως ένιωθε ανήμπορη να ελέγξει τη ζωή της. «Μήπως είναι καλύτερα έτσι;» αναρωτήθηκε φωναχτά. Το μόνο πλάσμα που γύρισε να την κοιτάξει αμέσως μόλις εξωτερίκευσε αυτό το ρητορικό ερώτημα που τη βασάνιζε ήταν μια γάτα. Ωραίες οι γάτες στα νησιά! Ταϊριάζουν απερίγραπτα με τον περιβάλλοντα χώρο. Στενά ασπρισμένα δρομάκια, επιμελημένες γλάστρες με γεράνια ή με βασιλικούς, μαυροντυμένες φιγούρες να τις φροντίζουν και φυσικά... γάτες! Μια γάτα πάντα συμπληρώνει ένα γνήσια νησιώτικο ενσταντανέ. Μια τέτοια γάτα λοιπόν παρατηρούσε με απορία τη Μαρίνα να μονολογεί.

Το μυαλό της δεν λειτουργούσε πλέον καθαρά, πλήθος εικόνων μπαινόβγαιναν απρόσκλητες. «Μέχρι πού μπορούμε να ορίσουμε τις ζωές μας;» σκεφτόταν δυνατά. «Συν Αθηνά και χείρα κίνει», έλεγε η μητέρα της για να της υπενθυμίσει πως τίποτε δεν έπρεπε να αφήνεται στην τύχη του. Καμιά φορά όμως η τύχη μοιάζει να δουλεύει για μας. Ανέσυρε απ' τη μνήμη της το λατινικό ρητό, «Carpe diem», αλλά δεν φαινόταν ικανοποιημένη. Γιατί ακόμα κι όταν αδράχνεις τη μέρα κανείς δεν σε διαβεβαιώνει ότι θα βγεις κερδισμένος. Αντιθέτως μπορεί να την πατήσεις κιόλας, κι αυτό –Ω, αυτό!– ήταν κάτι που απευχόταν η Μαρίνα: την ήττα. Μα γίνεται να μην ηττηθείς ποτέ;

Έπειτα της ήρθε στο μυαλό κείνο το άλλο που λέει ο λαός, ότι μαθαίνει κανείς από τα λάθη του. «Να 'ναι η σοφία το απαύγασμα των λαθών;» αναρωτήθηκε η Μαρίνα. Ένα ελαφρύ αεράκι ρυτίδωσε τη θάλασσα κι έκανε τη Μαρίνα ν' ανατριχιάσει. «Πάντα τον Αύγουστο χρειάζεται κανείς μια ζακέτα όταν βγαίνει», ήχησαν στο νου της τα λόγια της γιαγιάς της. Η προοπτική μιας ζεστής ζακέτας, ή ενός φούτερ –ρούχο πιο κοντινό στα γούστα της–, φάνταζε πολύ δελεαστική· κάθισε

όμως ακίνητη και σήκωσε τα μάτια ψηλά στον ουρανό, τον κεντημένο λες αστέρια. Κάπου στο βάθος ήταν ο αστερισμός της Παρθένου και παρακάτω ο Ζυγός. Τ' αστέρια τον Αύγουστο πέφτουνε κι ο κόσμος συνηθίζει να κάνει ευχές, σκέφτηκε η Μαρίνα αλλά γρήγορα κατσούφιασε. Οι ευχές αυτές ποτέ δεν πιάνουν. Αφουγκράστηκε τη σιωπή. Της άρεσε που το σπίτι ήταν απομονωμένο από την κοσμική Χώρα, απ' τους τουρίστες, από τις φωνές, απ' το θόρυβο. Προτιμούσε το ρόχθω των κυμάτων, το θρόισμα των φύλλων, τους ανασασμούς της γης. Και κείνο το σπίτι στην άκρη του βράχου, στο τέρμα του επαρχιακού δρόμου, ήταν ό,τι πρέπει. Μπήκε μέσα, έψαξε μια κουρελού που 'χε ανακαλύψει τυχαία σ' ένα μπαούλο, την έριξε στους ώμους της και κάθισε ξανά στην αναπαυτική πολυθρόνα της. «Κούκου, κούκου», ακούστηκε από κάπου κει κοντά. Η Μαρίνα γέλασε. Θυμήθηκε τα παλιά, όταν αυτά τα «κούκου» ήταν συχνότερα, όταν έπαίξε αμέριμνη στην πλατεία του χωριού του πατέρα της. Ήταν κάτι καλοκαίρια γεμάτα κρυφτό, κυνηγητό, σχισμένα γόνατα, κοτσιδάκια στα μαλλιά, και καραμέλες ούζου. Κι ήταν κι ο Τάσος.

Τάσος

ΕΚΕΙΝΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ δεν είχε ξεκινήσει καθόλου καλά. Κι αυτό γιατί με το που τέλειωσε το σχολείο έπρεπε να αποδεχτεί η μικρή τότε Μαρίνα –δεν ήταν ούτε δώδεκα χρονών– ότι θα εγκατέλειπε για τρεις ολόκληρους μήνες την πόλη και τους φίλους της –και σημειωτέον ότι τότε της άρεσε ακόμα η πόλη– για να μείνει στο χωριό του πατέρα της. Ο μπαμπάς ήταν κι αυτός μεν από νησί όπως η μαμά, το εν λόγω χωριό όμως βρισκόταν τριάντα πέντε χιλιόμετρα μακριά απ’ την πόλη του νησιού. Μεγάλο και άυταρκες αλλά μακριά από θάλασσα, ψηλά στο βουνό. Το μόνο παρήγορο ήταν κατά τα λεγόμενα της μαμάς ότι για τους χωριάτες η Μαρίνα θα ήταν μια πρωτευουσιάνα, πράγμα που σήμαινε ότι θα την αντιμετώπιζαν με δέος, θα την περιεργάζονταν, θα παρακολουθούσαν πώς κινείται, πώς ντύνεται, και θα έλεγαν με θαυμασμό: «Έτσι ντύνονται στις πόλεις», ή «Κοίτα τι ωραίους τρόπους που έχει το κοριτσάκι!», κι άλλα τέτοια γραφικά. Σ’ αυτή τη σκέψη άφησε να της ξεφύγει ένα πνιχτό γέλιο.

Έφτασε λοιπόν στο χωριό με ύφος είκοσι τεσσάρων καρτίων, με το ωραίο της μπλε ρουά φόρεμα –δώρο της νονάς της– και με δύο όμορφα κοτσιδάκια πιασμένα με κόκκινες κορδέλες. Το πρώτο βράδυ στην πλατεία του χωριού ήταν απογοητευτικό. Κανένας «χωριάτης» δεν ασχολήθηκε μαζί της, κανένα παιδάκι δεν την πλησίασε, κι έτσι ήταν αναγκασμένη να κάθεται εκεί, στο καφενείο, μαζί με τους μεγάλους

και να παρακολουθεί περίλυπη τα συνομήλικά της παιδάκια να χαλούν κυριολεκτικά τον κόσμο γύρω από το μεγάλο πλάτανο. Ο μπαμπάς την προέτρεπε να πάει να παίξει μαζί τους, αλλά η μαμά ήταν της άποψης ότι δεν γνώριζε καλά τα κατατόπια και πως οι χωριάτες δεν ήταν καλή παρέα... Το ίδιο σκηνικό επαναλήφθηκε δυο τρία βράδια, μέχρι που ο μπαμπάς τσακώθηκε με τη μαμά και της είπε πως αν δεν την άφηνε να πάει να παίξει με τα παιδάκια θα την έστελνε πακέτο στη μάνα της – στη γιαγιά δηλαδή. Η μαμά προσεβλήθη κι έτσι η Μαρίνα προσέγγισε δειλά τον πλάτανο.

Πρώτη ήρθε και της μίλησε μια χαριτωμένη τσιλιβήθρα. Ήταν ένα ξανθό κοριτσάκι με φακίδες, η Έλλη, που εντυπωσιάστηκε από τα φανταχτερά παπούτσια της Μαρίνας, κι αυτό αρκούσε για να της πιάσει την κουβέντα και να τη φέρει στην παλιοπαρέα. Αχ, εκείνη η παρέα... Όλοι τους ένας κι ένας! Ο Μπίλι ο Χοντρομπαλάς, ο γιος του παντοπώλη, που έφερνε πάντα τσίχλες, καραμέλες και πατατάκια απ’ το μαγαζί του πατέρα του, ο Νικολάκης, ένας κοντοστούπης διαβολάκος, που λιάνιζε τα οπωροφόρα δέντρα του χωριού, ο Κώστας, ένα σκυθρωπό, λιγομίλητο παιδί, που κυνηγούσε με μανία και με μια σφεντόνα γάτες, η Κατερίνα, η κόρη του δημάρχου, που ήθελε να γίνει αρχαιολόγος και τους έβαζε να κάνουν ανασκαφές απ’ άκρη σ’ άκρη στο χωριό, η μικρή Έλλη, που συχνά πυκνά μιλούσε μόνη της, η Σταματίνα, που ξεχνιόταν όπου να ’ναι διαβάζοντας ένα βιβλίο και την έψαχνε η μάνα της ξεσηκώνοντας όλο το χωριό και που είχε έναν αδερφό που σπούδαζε στην πρωτεύουσα – τον θυμόταν καλά η Μαρίνα... ήταν ψηλός, μελαχρινός, με όμορφο χαμόγελο, και μια φορά της χάρισε ένα μπρελόκ–, κι ο Τάσος... Ο Τάσος ήταν ένα κεφάλαιο από μόνος του.

Ο Τάσος, που λέτε, ήταν η ψυχή της παρέας. Είτε έκαναν ανασκαφές, είτε οργάνωναν επιχείρηση ανεύρεσης της Σταματίνας, είτε σκάρωναν σκατοδουλειές με τον Νικολάκη, ο

Τάσος προΐστατο. Ήταν ο αρχηγός. Κι όπως ήταν φυσικό, τη Μαρίνα ως γνήσια εκπρόσωπο του θηλυκού γένους μόνο ένας γεννημένος ταγός θα μπορούσε να την εντυπωσιάσει. Η μαμά της βέβαια τον έλεγε χωριάτη κι άξεστο αλλά η Μαρίνα είχε άλλη γνώμη. Ο Τάσος ήταν που την κουβάλησε στο σπίτι της όταν έπεσε από το δέντρο και χτύπησε, ο Τάσος ήταν που της ζητούσε να τους διηγείται πώς ήταν η πρωτεύουσα κι έπαιρνε εκείνο το ρεμβώδες ύφος του λέγοντας πως όταν μεγάλωνε θα γινόταν πιλότος κι από ψηλά θ' αγνάντευε τον κόσμο ολόκληρο, ο Τάσος της έφερνε καραμέλες ούζου κι ο Τάσος ήταν που της τραβούσε τα κοτσιδάκια της. Τότε η Μαρίνα εκνευριζόταν απίστευτα γιατί νόμιζε ότι ο Τάσος την κοροϊδευε. Τώρα όμως ήταν σε θέση να πει με σιγουριά πως, όταν ένα αγόρι τραβάει τα κοτσιδάκια ενός κοριτσιού, κάτι παραπάνω από κοροϊδία κρύβεται από πίσω...

Ο Τάσος λοιπόν της ασκούσε μια παράξενη έλξη. Δεν είχε άδικο η μαμά που έλεγε πως ήταν άξεστος, αφού μια ζωή τριγυρούσε με σκισμένα παντελονάκια και λερωμένα από τα χώματα χέρια κι επίσης ήταν φωνακλάς. Κι ύστερα, περπατούσε άχαρα και με ελαφρώς ανοιχτά τα πόδια – πράγμα *pas chic* κατά τα ακριβή λεγόμενα της μαμάς. Ωστόσο, ο δεκατετράχρονος τότε Τάσος ενσάρκωνε για τη Μαρίνα το αρσενικό, τον ατρόμητο, τον ηγέτη. Εκείνο το καλοκαίρι, κατά το οποίο η Μαρίνα φύλαγε και μέτραγε για ανεξήγητο λόγο τα περιτυλίγματα από τις καραμέλες ούζου, ήταν ένα απ' τα ωραιότερα της ζωής της. Η παλιοπαρέα λυμαινόταν ανελέητα το χωριό, έπαιζε με τα νεύρα των ντόπιων, τάραζε αφάνταστα τη μαμά της Μαρίνας –που της φώναζε πως είχε αρχίσει ν' αποκτά χωριάτικους τρόπους–, και χάριζε ανεκτίμητες στιγμές στη μικρή.

Η Μαρίνα άπλωσε τα πόδια της στο πεζούλι να ξεπιαστεί και τυλίχτηκε καλύτερα με την κουρελού. Θυμήθηκε εκείνη την ιλαρή ιστορία που διηγούντουσαν στο χωριό για το βροχόμετρο κι ευθύμησε.

Το χωριό του πατέρα της ήταν ορεινό και είχαν τοποθετήσει απ' τη Μετεωρολογική Υπηρεσία ένα βροχόμετρο για να μετρούν το ύψος της βροχής. Ήταν ένα όργανο μακρόστενο με ένα δοχείο για τη συλλογή του νερού, που είχε μπει στη στέγη του σχολείου, η οποία ήταν επίπεδη, χωρίς σκεπή. Για ν' ανεβαίνουν είχαν φτιάξει μια αυτοσχέδια μεταλλική σκάλα, την οποία είχε ανακαλύψει ο Μπίλι με τον Κώστα και τον Νικολάκη στα διαλείμματα. Μη γνωρίζοντας όμως σε τι χρησίμευε το χρησιμοποίησαν σαν ουροδοχείο. Έτσι τα απογέυματα που έπαιζαν στην αυλή του σχολείου, όταν άρχιζε να νυχτώνει και δεν μπορούσαν να τους δουν απ' τ' αντικρινά σπίτια, ανέβαιναν κρυφά και κατουρούσαν.

Όταν ήρθε ο κύριος της Μετεωρολογικής Υπηρεσίας να μετρήσει το ύψος της βροχής βρέθηκε προ εκπλήξεως: Αν το βροχόμετρο ήταν έγκυρο τότε το νησί θα 'πρεπε να 'χε πνιγεί στο νερό. Ωστόσο με μια πιο προσεχτική ματιά ανακάλυψαν ότι εντός του βροχόμετρου ευρίσκονταν ούρα κι όχι βρόχινο νερό και του άλλαξαν θέση. Στο σχολείο διενεργήθη ανάκριση για ν' αποκαλυφθεί ο δράστης κι όπως ήταν φυσικό κανείς δεν ήξερε τίποτα. Ο Μπίλι, ο Κώστας κι ο Νικολάκης όμως κοίταζαν ο ένας τον άλλο φοβισμένα κι έτσι άθελά τους προδόθηκαν. Κάτι τέτοια έκαναν κι είχαν εδραιώσει στο χωριό τη φήμη των διαβολόπαιδων. Ωστόσο η Μαρίνα τους έβρισκε συμπαθέστατους και με μεγάλη της χαρά συμμετείχε στα καμώματά τους.

Στο χωριό η ζωή κυλούσε αλλιώς. Τα παιδιά ήταν παιδιά. Απονήρευτα κι αθώα. Η τεχνολογία δεν είχε προλάβει εκείνα τα χρόνια να κάνει άλματα και να τα κλείσει στα σπίτια τους μπροστά από κάθε λογής οθόνες. Υπήρχε ακόμα η έννοια της

γειτονιάς. Του παιχνιδιού κάτω απ' τους στύλους της ΔΕΗ –ή και στα σκοτεινά– παρότι είχε νυχτώσει. Του σκισμένου γόνατου και της γρατσουνιάς. Όλα εκείνα δεν υπήρχαν στην Αθήνα, όπου η Μαρίνα ζούσε σ' ένα αποστειρωμένο περιβάλλον. Γι' αυτό κάθε φορά που πήγαινε στο χωριό ξεσάλωνε.

Ο Αύγουστος εκείνος λοιπόν ήταν δακρύβρεχτος, γιατί φυσικά η Μαρίνα δεν ήθελε να αποχωριστεί το χωριό –σημείωση, μόνο η μαμά της χάρηκε που έφευγαν–, αλλά κι ελπιδοφόρος καθώς ο Τάσος της χάρισε ένα βραχιολάκι που είχε φτιάξει ο ίδιος και της είπε πως θα την περίμεναν πώς και πώς το επόμενο καλοκαίρι. Μήνες ολόκληρους πέρασε ενθουσιάζουσα τα λόγια του Τάσου.

Τελικώς δόθηκε μάχη για να περάσουν και δεύτερο συναπτό καλοκαίρι στο χωριό του μπαμπά, καθώς η μαμά άσκησε βέτο, γιατί ήθελε να πάει στο νησί της για διακοπές. Κατά συγκυρία όμως –εξαιρετικά ευνοϊκή– η μητέρα της μαμάς θα φιλοξενούσε απ' τον Ιούλιο και μετά κάτι συγγενείς από την Αυστραλία, κι έτσι αποφάσισαν να περάσουν τις μέρες που απέμεναν από τον Ιούνιο στο νησί της και Ιούλιο-Αύγουστο στο νησί του μπαμπά. Εκείνος ο Ιούνιος πέρασε πολύ βαρετά, ανάμεσα σε βιβλία της Πηνελόπης Δέλτα, βραδινές βόλτες στην παραλία, χταποδάκι –που τότε δεν άρεσε στη Μαρίνα–, και βεγγέρες στην αυλή της γιαγιάς παρέα με βαρετές, φλύαρες γραίες, καρπούζι, παξιμάδια και μυζήθρα. Μοναδική συντροφιά της Μαρίνας η Ξένια, η κλασική νησιώτικη γάτα.

Ένα ζευγάρι κίτρινες εσπαντρίγιες

Ο ΙΟΥΛΙΟΣ ΗΡΘΕ ΚΑΙ Η ΜΑΡΙΝΑ περίμενε να ξανασιμίζει με την παλιοπαρέα. Και πράγματι ήταν όλοι εκεί. Λες και δεν πέρασε μια μέρα. Έλα όμως που κάτι είχε αλλάξει. Στην αρχή δεν φαινόταν να είναι κάτι ανησυχητικό, αλλά όπως απεδείχθη αρκούσε για να ταράξει την παιδική της αθωότητα και νιρβάνα. Στην παρέα είχε προστεθεί κι άλλο ένα μέλος που άκουγε στο όνομα Στέλλα. Και ποία ήταν η Στέλλα... Ήταν η κόρη κάποιου Ελληνοαμερικάνου που ήρθε στο χωριό με το γυαλιστερό του αυτοκίνητο, τις τρεις κόρες του και την αμερικάνικη προφορά του να ταράξει την ηρεμία της ελληνικής υπαίθρου. Η μαμά έλεγε –και η Μαρίνα συμφωνούσε– πως ήταν ένας ακόμη άξεστος χωριάτης που πήγε στα ξένα, έβγαλε λεφτά και μεγαλοπιάστηκε. «Και ποιος θαρρείς πως είσαι, κύριε;» έλεγε η μαμά. «Ένας μάγειρας που έβγαλε λεφτά. Σιγά τα ωά! Και μας κουβαλάει τις τροφαντές κόρες του και την επηρμένη τη γυναίκα του να μας πουν πως η Αμερική είναι η γη της επαγγελίας. Και ξεχνούν πως είναι μετανάστες και πως σαν την Ελλάδα μέρος δεύτερο στον κόσμο δεν υπάρχει!»

Η Μαρίνα έμενε στο τροφαντές. Τι θα πει στ' αλήθεια τροφαντός; Το λεξικό λέει πως είναι ο ευτραφής, δηλαδή αυτός που έχει μερικά περιττά κιλά, και φυσικά η Μαρίνα συμφωνούσε απόλυτα γιατί η Στέλλα, ενώ ήταν μόλις δεκατεσσάρων χρόνων, είχε στήθος τρεις φορές σαν το δικό

της! Αν δεν είναι αυτό δείγμα τροφαντού ανθρώπου τότε τι είναι; σκεφτόταν με την αφέλεια ενός κοριτσιού που μόλις είχε τελειώσει το δημοτικό. Βέβαια, προϊόντος του χρόνου, η Μαρίνα αντιλήφθηκε ότι αυτό το τροφαντό μπορούσε να μεταφραστεί και σε κείνο που 'λεγαν οι μεγάλοι καμπύλες. Μέχρι που τελικά έμαθε πως αυτό το τροφαντό είναι κάτι που οι γυναίκες φροντίζουν να προβάλλουν και που για τους άντρες είναι αρεστό και προκλητικό. Εν πάση περιπτώσει, η Στέλλα ήταν τροφαντή! Αυτό σκεφτόταν η ντελικάτη Μαρίνα –που σημειωτέον ακόμη δεν είχε χρειαστεί να βάλει σουτιέν– κι ανέμενε τότε ο Τάσος θα της έδινε καραμέλα ούζου.

Εκείνο το καλοκαίρι ήταν στη μόδα οι εσπαντρίγιες. Η τροφαντή Στέλλα είχε ένα κόκκινο ζευγάρι και φρόντιζε να το επιδεικνύει μονίμως. Η παλιοπαρέα βρισκόταν συνέχεια σε ετοιμότητα για νέες περιπέτειες αλλά η Στέλλα αναχαίτιζε τις άγριες διαθέσεις τους. Κι αυτό ήταν το μοναδικό χαρακτηριστικό της που θαύμαζε η μαμά: «Δες τη Στέλλα πόσο ήσυχη είναι. Όχι σαν εσένα που 'σαι αγοροκόριτσο και ανεβαίνεις σε δέντρα και πηλαλάς σαν άλογο!» Η Μαρίνα αδιαφορούσε σαφώς γι' αυτόν τον έπαινο της μαμάς της προς τη Στέλλα, άρχισε όμως να προβληματίζεται όταν έβλεπε τον Τάσο να κάθεται μαζί της κάτω από τον πλάτανο και να συζητάνε ψιθυριστά, ενώ όλοι οι άλλοι ήθελαν να παίξουν μακριά γαιδούρα. Η Μαρίνα, που σ' αυτά ήταν «Όπου γάμος και χαρά η Κοντύλω πρώτη», ήτοι συμμετείχε ενεργά σε κάθε λογής παιχνίδια και σκατοδουλειές, αρνούσαν να συμμεριστεί τη γνώμη της μαμάς της. Ξέδινε με το κρυφό και το κυνηγητό, το κουτσό, το ξυλίκι, και φυσικά αναπόφευκτη ήταν και η μακριά γαιδούρα, παρότι βίαιο κι επικίνδυνο παιχνίδι. Σε χωριό και να μην παίζεις μια μακριά γαιδούρα; Ντροπής πράγματα. «Μα είναι αυτά παιχνίδια για κορίτσια;» ρωτούσε η μαμά, αλλά αντλούσε εις πίθον Δαναΐδων.

Ο Τάσος έπαψε να της δίνει τόσο συχνά καραμέλες ούζου

κι άρχισε να τις δίνει στην τροφαντή Στέλλα. Η Μαρίνα σκέφτηκε πως οι εσπαντρίγιες θα προσέδιδαν στη Στέλλα κάτι πιο εξωτικό κι ενδιαφέρον και έτσι, όταν η μαμά της ήταν να πάει για ψώνια στην πόλη του νησιού, της ζήτησε να της φέρει ένα ζευγάρι. Η μαμά της της έφερε με ευχαρίστηση ένα ζευγάρι κίτρινες εσπαντρίγιες. Μόλις είχε μπει ο Αύγουστος.

Η Μαρίνα καμάρωνε για τα καινούργια παπούτσια της μολονότι τη δυσκόλευαν στο κυνηγητό και στο σκαρφάλωμα των δέντρων. Πλέον ήταν σαν τη Στέλλα. Αμ δε! Η προτίμηση που έδειχνε ο Τάσος στην τροφαντή Ελληνοαμερικανίδα δεν φαινόταν ν' αλλάζει, και η Μαρίνα οδηγήθηκε στο συμπέρασμα πως δεν ήταν οι εσπαντρίγιες τελικά που εξασφάλιζαν τις καραμέλες ούζου. Αποφάσισε λοιπόν να γίνει πιο ήσυχη. Καθόταν στο πεζούλι προτρέποντας όλη την παλιοπαρέα να μη χαλάει τον κόσμο γιατί ήταν μεγάλοι πια. Σίδερα μασούσε ο Νικολάκης με τον Μπίλι, ο δε Κώστας είχε ξεπαστρέψει όλες τις γάτες της πλατείας. Τα κορίτσια ήταν πιο δεκτικά στο καθισιό, αλλά για κάποιο περίεργο λόγο μόλις αποφάσιζαν να κάτσουν όλοι μαζί στο πεζούλι ο Τάσος με τη Στέλλα απομακρύνονταν. Ούτε οι εσπαντρίγιες ούτε η ησυχία ήταν το μυστικό λοιπόν... Πέρασαν λίγες μέρες ώσπου να καταλάβει η αθώα Μαρίνα πως το μυστικό για τις καραμέλες ούζου είχε μεταφερθεί πλέον σε μια άλλη διάσταση. Άπιαστη αυτή τη φορά. Και έγκειτο σε εκείνο που η μαμά αποκαλούσε τροφαντή και που με τα χρόνια μεταφράστηκε σε καμπύλες.

Ήταν Δεκαπενταύγουστος και στην πλατεία επικρατούσε πανζουρλισμός. Γεμάτα τα τραπέζια, μουσική, χορός, γέλια, πανικός. Η Μαρίνα ένωθε άβολα στο γεμάτο φραμπαλάδες φόρεμά της και έδενε ξανά και ξανά τα κορδόνια στις εσπαντρίγιες της γιατί λύνονταν διαρκώς. Η παλιοπαρέα γύριζε κάπου εκεί κοντά, στον πλάτανο, και πειραματιζόταν με την επίδραση του αλκοόλ στα γατιά. Είχαν βάλει σ' ένα πιατάκι

γάλα αναμειγμένο με ούζο και παρακολουθούσαν περήφανοι τα γατιά της πλατείας να κουτουλάνε μεταξύ τους. Η Μαρίνα έβρισκε βάρβαρο το παιχνίδι με τις γάτες κι έψαχνε τον Τάσο. Παρέα με την Έλλη ξεμάκρυναν κι άρχισαν να τον ψάχνουν σαν παιχνίδι. «Τάσο, Τάσο, είσ' εδώ;» έλεγαν σε κάθε στενό που διάβαιναν και ξεκαρδίζονταν στα γέλια. Πουθενά ο Τάσος και πουθενά και το τροφαντό κοράσιον. Μέχρι που λίγο παρακάτω, σε μια πιο σκοτεινή γωνιά του χωριού, ανεφάνη ο Τάσος. Κι εδώ τα πράγματα δυστυχώς σκοτεινιάζουν. «Τάσο, Τάσο, είσαι...» κόπηκε στα δυο η φράση της Μαρίνας, και μπροστά στα έκπληκτα μάτια εκείνης και της φίλης της πρόβαλε ο Τάσος να κάνει κάτι στη Στέλλα. Η περιέργεια –αυτό το πρωτόγονο συναίσθημα– τις έφερε λίγα βήματα πιο κοντά. Όστε ο Τάσος φιλούσε τη Στέλλα! Η Έλλη ήταν έτοιμη ν' αναφωνήσει, αλλά η Μαρίνα τη συγκράτησε κλείνοντάς της απροσδόκητα το στόμα με το χέρι της. Η τροφαντή Στέλλα –αυτή η μικρή ξετσιπίωτη πλανεύτρα– φορούσε πάλι εκείνες τις σιχαμένες κόκκινες εσπαντρίγιες της και από το λευκό φόρεμά της ξεπρόβαλλε το –κάνα δυο τρία μεγέθη μεγαλύτερο απ' της Μαρίνας– στήθος της το οποίο –Ω, Θεέ μου!– άγγιζε ο Τάσος. Και πεταμένο στο χώμα ένα περιτύλιγμα από καραμέλα ούζου.

Αυτό ήταν. Πανικός. Τρεχάλα. Στενά, πλατεία, πανηγύρι, θόρυβος, φωνές, γέλια, χορός –Μα τι βρίσκουν οι άνθρωποι στα πανηγύρια;– και θυμός. Και μετά το θυμό πονοκέφαλος. Η Μαρίνα ήθελε να πάει για ύπνο. Και η μαμά της χάρηκε γιατί ήταν μικρή ακόμη για ξενύχτια. Τη γύρισε σπίτι και επέστρεψε στην πλατεία. Θυμός. Εικόνες που εισέβαλλαν με θράσος ξανά και ξανά στη μνήμη της όσο κι αν τις έδιωχνε. Και μετά δάκρυα. Κι εκείνες οι σκατοεσπαντρίγιες στα πόδια της. Τις έβγαλε και τις πέταξε με μίσος στο δρόμο. Κι έπεσε στο κρεβάτι της όπως ήταν, έτσι, με τους φραμπαλάδες της και με τα δάκρυά της. Από εκείνο το βράδυ αποφάσισε

πως ο Τάσος ήταν προδότης, πως οι καραμέλες ούζου ήταν άθλιες και πως οι τροφαντές κορασίδες ήταν σιχαμένες. Αυτό δε το τελευταίο δεν άλλαξε όσα χρόνια κι αν πέρασαν... 20 Αυγούστου κι η Μαρίνα αρνιόταν επίμονα και ανεξήγητα να βγει έξω. Προτιμούσε τα βιβλία της προς έκπληξη της μαμάς της. Μάταια η Έλλη την περίμενε να βγουν. Όσπου οι γονείς της την έσυραν στην πλατεία με το ζόρι.

Και κάπου εκεί, ο Τάσος, ο Τάσος που ήταν ηγέτης –εκείνος ντε, που οργάνωνε τις ανασκαφές και τις περιπέτειες– μοιάζει να την ψάχνει! Η Μαρίνα σαστίζει όταν την πλησιάζει και την προσκαλεί να παίξουν. Με το βλέμμα της ψάχνει τη χοντρή –ναι, είναι εύκολο σε μια γυναικεία συνείδηση να μετατραπεί σε χοντρή αυτή που έχει καμπύλες– Στέλλα αλλά δεν τη βρίσκει. Πληροφορείται ότι έφυγαν για την Αμερική και νιώθει ανακούφιση. Ο Τάσος είναι εδώ, η παλιοπαρέα την περιμένει κι η τροφαντή έχει ξεκουμπιστεί. Όλα ξεχνιούνται κι η ζωή είναι ωραία! Είναι προδότης! της κραυγάζει μια φωνή μέσα της. Ποιος σε ρώτησε εσένα; της λέει η Μαρίνα και γίνεται ένα με την παλιοπαρέα. Ο εφιάλτης έχει φύγει και οι εσπαντρίγιες αποτελούν παρελθόν.

Δυο μέρες πριν μπει ο Σεπτέμβρης και μια βδομάδα πριν φύγουν από το χωριό, η Μαρίνα έτρωγε πάλι καραμέλες ούζου. Και ήταν πολύ χαρούμενη γι' αυτό. Είχαν ξεμείνει με τον Τάσο κοντά στο παλιό πηγάδι και σχεδίαζαν πώς θα έμπαιναν στο εγκαταλελειμμένο σπίτι στην άκρη του χωριού, που φημολογούνταν πως είχε φαντάσματα. Κι έτσι ξαφνικά, από το πουθενά, η Μαρίνα μίλησε για τη Στέλλα.

«Σε είδαμε που τη φίλησες», είπε απροσδόκητα.

Ο Τάσος σάστισε μα αμέσως μετά γέλασε μισοκομπάζοντας:

«Ε και;»

«Σ' αρέσει;» ρώτησε με ειλικρινή απορία η Μαρίνα.

Ακολούθησε μια παύση τριών δευτερολέπτων.

«Έχει ωραία βυζιά», ήταν η αποστομωτική απάντηση που έδωσε ο Τάσος, μια απάντηση που τη στοίχειωνε χρόνια ολάκερα.

Έλα που η Μαρίνα αδυνατούσε να καταλάβει όμως τι το σημαντικό είχαν τα βυζιά...

«Εμένα για να μου αρέσει κάποιος κοιτάω τη φάτσα του», είπε εμφανώς προβληματισμένη.

«Αναλόγως», της απάντησε σιβυλλικά εκείνος και της πρόσφερε μια караμέλα.

Ήταν η πρώτη караμέλα ούζου που η Μαρίνα αρνήθηκε. Και για την ηλικία της αυτή ήταν μια κατάκτηση.

«Εσύ, ας πούμε, έχεις ωραίο πρόσωπο. Είσαι πιο όμορφη», της είπε αμέσως μετά.

«Αλλά εγώ δεν σου αρέσω;» τον ρώτησε και ο αέρας έφερε μια τούφα από τα πλούσια μαλλιά της στο πρόσωπό της.

«Μου αρέσεις... αλλά εσύ είσαι ακόμα παιδί».

Απανωτά χτυπήματα. Κάτω από τη μέση. Ούτε δεκατριών χρονών εκείνη, δεκαπέντε εκείνος. Η Μαρίνα θα πήγαινε γυμνάσιο κι ο Τάσος το τελείωνε. Πότε πρόλαβε πια να μεγαλώσει ο Τάσος; Ήταν ακόμη παιδιά, έτσι δεν είναι; Οι μεγάλοι έλεγαν: «Φωνάξτε τα παιδιά να έρθουν να φάνε». Μπέρδεμα. Το τελειωτικό χτύπημα ήρθε μισό λεπτό μετά.

Κατέβηκε από το πεζούλι, ήταν αρκετά ψηλός και την έφτανε. Τα πρόσωπά τους ήταν κοντά. Έσκυψε και τη φίλησε στο μάγουλο. Κι ύστερα έφυγε σφυρίζοντας, με μεγάλες δρασκειλιές και με τα χέρια στις τσέπες. Το συμπέρασμα εκείνου του καλοκαιριού για τη Μαρίνα ήταν ένα και αδυσώπητο: Τα βυζιά σε κάνουν γυναίκα. Έκανε τρία καλοκαίρια να ξαναπάει στο χωριό.

Το νησί της μαμάς

Η ΜΑΡΙΝΑ ΔΙΕΚΟΨΕ την καταιγιστική αλληλουχία των εικόνων του παρελθόντος για να φάει λίγα σταφύλια. Κοίταξε πάλι μακριά, κατά τον ορίζοντα. Στο βάθος μια βάρκα ταλαντευόταν άστατα χάρη στο αυγουσιτιάτικο μελτεμάκι. Της άρεσε που ο αέρας είχε αρχίσει να ψυχραίνει και της ανακάτευε τα μαλλιά, της άρεσε που ήταν θεοσκότεινα, που μύριζε το σπιράλ που έδιωχνε τα κουνούπια καθώς καιγόταν, και κυρίως που άκουγε τη θάλασσα. Άκουγε τον παφλασμό των κυμάτων στα βράχια κάτω από το μπαλκόνι και τύλιξε ακόμα πιο σφιχτά την κουρελού πάνω της. Βολεύτηκε πιο αναπαυτικά στην κουνιστή καρέκλα κι άπλωσε τα πόδια της στο πεζούλι. Έκλεισε τα μάτια. Μπορούσε σχεδόν να δει το κύμα να σκάει στα βράχια, όπως τότε... εκείνο το καλοκαίρι που διαδέχτηκε τα δύο καλοκαίρια που πέρασε στο χωριό του πατέρα της.

Δεν είχε καμιά διάθεση να περάσει τρίτο συναπτό θέρος στο χωριό του μπαμπά. Ο Τάσος ήταν μια ανάμνηση που προσπαθούσε να διώξει. Τα τελευταία λόγια που της είχε πει άσκησαν μεγάλη επιρροή στην ψυχολογία της. Όλο ήθελε να τα ξεχάσει κι όλο ήταν εκεί. Πέρασε ένα χειμώνα με εσωστρέφεια. Δυσκολευόταν να προσαρμοστεί στο φόρτο

εργασίας του σχολείου, στα περισσότερα μαθήματα, στο νέο τους σπίτι που ήταν μακριά από τους φίλους της. Μετά τις πρώτες δύσκολες καλοκαιρινές εξετάσεις του γυμνασίου η μαμά της ανακοίνωσε ότι θα πήγαιναν για διακοπές στο δικό της το νησί. Το είπε με τρόπο κατηγορηματικό, που δεν σήκωνε αντίρρηση, και προς μεγάλη της έκπληξη η Μαρίνα το δέχτηκε με ανακούφιση.

Πρώτη μέρα στο νησί και η γιαγιά με το θείο τους υποδέχονται με χταποδάκι ψητό, ψάρια ψητά και κολοκυθοκεφτέδες. Η ασπρισμένη αυλή του θείου Χαρίλαου έλαμπε περήφανα ανάμεσα στα γεράνια της. Το στρωμένο τραπέζι με το καρό του τραπεζομάντιλο, το παγωμένο νερό, το πανέρι με το ζεστό ψωμί ήταν μια όαση έπειτα από ένα ταξίδι έξι ωρών. Κι ύστερα είχε έρθει η Φρόσω, μια συμπαθητική γεροντοκόρη και γειτόνισσα του θείου Χαρίλαου, και τους είχε φέρει κάτι γευστικότερα μυζηθοπιτάκια. Την επαινούσαν κι εκείνη κοκκίνιζε, ακόμα το θυμόταν η Μαρίνα... Α, όλα κι όλα! Στο νησί της μαμάς το φαγητό είχε την τιμητική του. Η γιαγιά Ελένη μαγειρεύει αδιάκοπα και καλούσε στο τραπέζι τους, που ήταν μόνιμα στρωμένο στην αυλή, γείτονες, ή και περαστικούς. Και δεν ήταν λίγοι αυτοί που κόπιαζαν για να δοκιμάσουν τους σαρδελοκεφτέδες της, τη λαδένια, τα μαραθοπιτάκια, ή για να πιουν ένα ποτηράκι ούζο μαζί με χταποδάκι. Κι όλο άκουγε παινήματα για τους μουσακάδες και τα γεμιστά της, μια και δεύτερος σ' όλη τη Χώρα δεν υπήρχε να τα κάνει τόσο νόστιμα.

«Έλα, βρε Ελένη, να μου μαγειρεύεις στο μαγαζί!» της έλεγε συχνά πυκνά ο μαστρο-Γιώργης, που είχε την ταβέρνα στην άκρη του μικρού λιμανιού.

«Τι λες, μαστρο-Γιώργη;» του αντιγύριζε εκείνη. «Είναι τα παιδιά εδώ κι έχω πνιγεί στη δουλειά. Μαγειρέματα, τραπεζώματα, πλυσίματα, αυλές...»

Εκείνες οι ωραίες μέρες λοιπόν ήταν γεμάτες βραδινές

βόλτες στο λιμανάκι και στη Χώρα, μπάνια και φαγητό... πολύ φαγητό. Η Μαρίνα ξέχασε γρήγορα τον Τάσο και την παλιοπαρέα. Προσαρμόστηκε κατευθείαν στους ρυθμούς του νησιού, έκανε νέες παρέες, γύριζε σπίτι ηλιοκαμένη και διαρκώς πεινασμένη. Στο βεραντάκι έξω από το δωμάτιό της στο σπίτι της γιαγιάς, υπήρχαν δύο γλάστρες με βασιλικό. Η γιαγιά τους περιποιούνταν ανελλιπώς. Φαίνεται πως είχε συνδυάσει τους βασιλικούς με το μακαρίτη τον άντρα της εξού και η ευαισθησία. Ο παππούς ο Φώτης ήταν τοποθετημένος σε περίοπτη θέση, σ' ένα μεγάλο κάδρο στο σαλόνι πάνω από το παλιό έπιπλο με τα ντουλάπια. Σ' εκείνα τα ντουλάπια η γιαγιά φύλαγε σουμάδα, ξηρούς καρπούς, γλυκά του κουταλιού και σοκολατάκια Αμαρέτο, λουκούμια κι υποβρύχιο. Λιχουδιές δηλαδή που ήταν σε ημερήσια διάταξη καθώς η αυλή του σπιτιού γέμιζε κόσμο τ' απογευματάκι, εκεί, κατά την ώρα που σουρούπωνε και οι μεγάλοι έκαναν τις βεγγέρες τους. Η μαμά της γινόταν άλλος άνθρωπος όταν πήγαιναν στο νησί της. Ήταν πιο ανέμελη, με λιγότερο άγχος, και γελούσε πάντα. Η Μαρίνα επωφελούνταν από αυτή την ευεργετική επίδραση του νησιού στη μητέρα της, καθώς μπορούσε να εξαφανίζεται και να παίζει σε χωράφια και σε αυλές ή να βολτάρει στη Χώρα.

Τη χρονιά εκείνη η Μαρίνα έκανε την πρώτη καλή της φίλη. Τη φίλη με την οποία σιγά σιγά μοιραζόταν τα πάντα: εφηβικές ανησυχίες κι ανασφάλειες, έρωτες, και όσα τέλος πάντων συζητούν τα κορίτσια μεταξύ τους. Εννοείται πως της μίλησε και για τον Τάσο και για την τροφαντή Στέλλα. Η Ουρανία –έτσι την έλεγαν– διέθετε και άλλο ένα προσόν: Είχε τις ίδιες αναλογίες πάνω κάτω με τη Μαρίνα κι αυτό σήμαινε πως μπορούσε να συμμεριστεί την απογοήτευσή της που το σουτιέν της έφτανε πλέον με το ζόρι το νούμερο δύο, ή που ήταν πάντα λιανή χωρίς τις περιβόητες ποθητές καμπύλες. Μπορούσαν να κάθονται στην αυλή και να μιλούν με

τις ώρες, στα σκαλάκια της εισόδου, που ήταν πιο σκοτεινά κι απομακρυσμένα από τους μεγάλους. Πού και πού κλείνονταν στο δωμάτιο της Μαρίνας και βάζονταν με σκιές και με κραγιόνια που είχε βρει η Μαρίνα σ' ένα πεπαλαιωμένο κουτί κάτω από το ψηλό σιδερένιο κρεβάτι της. Είχε μέσα και κάτι ψευτοκοσμήματα, μια καρτ ποστάλ κι ένα ροζάριο που μύριζε λιβάνι. Και κάπως έτσι πέρασε ο πρώτος μήνας.

Ο φλογερός Ιούλιος ήρθε φουριόζος. Το νησί γέμισε κόσμος κι απέκτησε μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Οι δυο φιλενάδες πλέον βολτάριζαν στη Χώρα, έτρωγαν λουκουμάδες ή παγωτό στο καφενεδάκι της πλατείας, κι όταν μαζεύονταν αρκετά συνομήλικα κορίτσια κατηφόριζαν προς το λιμανάκι. Τους άρεσε να κάθονται στα πεζούλια πάνω απ' τη θάλασσα ή στα βράχια, τα οποία ήταν κάπως πιο απόμερα. Τραγουδούσαν, χόρευαν, έπαιζαν και μιλούσαν για αγόρια. Το αγαπημένο τους παιχνίδι ήταν τα καλλιστεία: Ποιος ήταν ο πιο όμορφος της Χώρας. Και ο κανόνας όριζε να τους γνωρίζουν όλους για να τους βαθμολογούν. Αν καμιά τους δεν γνώριζε κάποιον τότε όλη η παρέα σηκωνόταν και σεργιάνιζε πέρα δώθε μέχρι να τον βρουν. Έπειτα περνούσαν δήθεν τυχαία ανά δυάδες ή όλες μαζί από δίπλα του και μετά έσκαγαν στα γέλια. Εκείνη την εποχή την πρωτοκαθεδρία είχε στα νεανικά τους μάτια ο Λευτέρης, ο γιος ενός ψαρά.

Ο Λευτέρης έμοιαζε βγαλμένος από ελληνική ταινία, με τα ριγέ μπλουζάκια του και τα παντελόνια που ήταν μόνιμα ανασηκωμένα δυο τρεις πόντους έτσι ώστε να φαίνεται ο αστράγαλος. Ήταν δεκάξι χρονών, καστανός, όχι ιδιαίτερα ψηλός και όχι ιδιαίτερα κοινωνικός. Δεν μιλούσε πολύ, ήταν λίγο βαρύν αλλά αθεράπευτα αρρενωπός. Και άρεσε σε όλες. Εκείνου όμως του άρεσε η Μαρίτσα. Η Μαρίτσα ήταν λοιπόν το μόνιμο πρόβλημα αυτής της ζωηρής κοριτσοπαρέας. Διότι δεν καταλάβαιναν τι της έβρισκε! Τότε ήταν που θεμελιώθηκε στην προγονικεία –θα έλεγε κανείς– συνείδησή

τους πως μια γυναίκα δεν χρειάζεται να είναι καλλονή για ν' αρέσει σ' έναν άντρα. Αυτό βέβαια τις γέμιζε απογοήτευση καθότι όλες θεωρούσαν τον εαυτό τους ωραίο. Η Μαρίτσα πράγματι δεν ήταν όμορφη – είχε και πολύ μπανάλ όνομα κατά τη Μαρίνα. Ήταν μια κοπέλα αδύνατη, μελαχρινή, κοντούλα, με έντονα χείλη και μακριές βλεφαρίδες. Φορούσε πάντα φούστες κι είχε τα μαλλιά λυτά να καλύπτουν τους ώμους της. Και ήταν ο διακαής πόθος του Λευτέρη. Το τι της είχαν σούρει της κακομοίρας της Μαρίτσας δεν λέγεται! Τι στραβοκάνα την έλεγαν, τι μαυροτσούκαλο, τι χτικιό... Της Μαρίνας όμως δεν της πήγαινε η καρδιά να τη στολίσει με κοσμητικά επίθετα γιατί, παρότι ο Λευτέρης της άρεσε, δεν ένιωθε το ίδιο όπως με τον Τάσο. Συνεπώς δεν είχε την προκατάληψη που έτρεφε για την τροφαντή Στέλλα.

Ο μισός Ιούλιος είχε φύγει και η Μαρίνα περνούσε όλο και καλύτερα. Μια βραδιά οι γονείς της της είπαν πως θα έβγαιναν για φαγητό με μια φιλική τους οικογένεια που είχε καταφθάσει πρόσφατα στο νησί κι ήθελαν και τη Μαρίνα μαζί τους. Δεν ενθουσιάστηκε βέβαια με την προοπτική αλλά μόλις είχε ανακαλύψει ένα φόρεμα στην ντουλάπα της γιαγιάς το οποίο παρότι παμπάλαιο της άρεσε πολύ. Η γιαγιά της φρόντισε να το κοντύνει, να το πλύνει, να το μεταποιήσει, να το κάνει σαν καινούργιο! Και η Μαρίνα φυσικά έπρεπε κάπου να το επιδείξει. Και καλύτερη ευκαιρία από την έξοδο που είχαν κανονίσει οι γονείς της δεν υπήρχε.